

การศึกษานผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้กรณีตัวอย่างร่วมกับสื่อประสม เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเป็นผู้นำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

A Study of the Results of Learning Activities Using Case Study
with Multimedia to Enhance Leader Ability of Sixth-Grade Students

เจษฎากร บุญคุ้มครอง*¹ วัฒนศิริ ดิทยนต์ ² ณัฐพล รำไพ ³

Jetsadakorn Boonkhumkrong*¹ Watsatree Diteeyont ² Nattaphon Rampai ³

rboonkhumkrong@gmail.com*

ส่งบทความ 1 มิถุนายน 2565 แก้ไข 19 มิถุนายน 2565 ตอรับ 22 มิถุนายน 2565

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเป็นผู้นำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีตัวอย่างร่วมกับสื่อประสม กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2564 โรงเรียนอนุบาลองค์รักษ์(ผดุงองค์รักษ์ประชา) จังหวัดนครนายก โดยการจับสลากมา 1 ห้องเรียน จำนวน 34 คน การวิจัยครั้งนี้เป็นงานวิจัยเชิงทดลอง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีตัวอย่าง จำนวน 6 แผน 2) สื่อประสม 3) แบบวัดความสามารถในการเป็นผู้นำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และเกณฑ์การประเมิน และ 4) แบบประเมินความสามารถในการเป็นผู้นำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หากคุณภาพเครื่องมือด้วยวิธีการหาความเที่ยงตรงโดยใช้ผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ประเมิน สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย 1) ค่าเฉลี่ย 2) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3) การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนความสามารถในการเป็นผู้นำของนักเรียน โดยใช้สถิติวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำ และ 4) ร้อยละ

ผลการวิจัยพบว่า ค่าเฉลี่ยความสามารถในการเป็นผู้นำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีตัวอย่าง 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นนำเสนอ 2) ขั้นศึกษา 3) ขั้นวิเคราะห์ 4) ขั้นอภิปราย และ 5) ขั้นประเมินผล ร่วมกับสื่อประสม 4 ประเภท ได้แก่ ข้อความ ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว และเสียง จากการวัดซ้ำ 5 ครั้ง มีค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้นทุกครั้งโดยมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีตัวอย่าง, สื่อประสม, การเป็นผู้นำ

¹ นิสิตปริญญาโท สาขาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

³ รองศาสตราจารย์ ภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

¹ Master's Degree Students in Educational Communications and Technology Major
Faculty of Education Kasetsart University

² Assistant Professor in Department of Educational Technology Faculty of Education Kasetsart University

³ Associate Professor in Department of Educational Technology Faculty of Education Kasetsart University

Abstract

The objective of this research is to enhance leader ability of sixth-grade Students by learning activities using the cases integrate multimedia. The samples consisted of sixth-grade students who were learning in the academic year 2021 at Anuban Ongkharak School (Phadung Ongkharak Pra-cha), Nakhon Nayok Province. The study employed a cluster random sampling method in five classrooms and a simple random sampling method in one classroom to reach a total sample size of 34 students. The research instruments were as follows: 1) Plans for learning activities based on six plans of instances. 2) Multimedia 3) A test for measuring leadership competency sixth-grade students and an assessment criteria 4) A test for measuring leader ability of sixth-grade students (self-assessment test). Find the quality of the tool by using the method of determining accuracy using experts as an assessor. The statistics employed in the data analysis were as follows: 1) A mean analysis 2) Standard deviation 3) Testing the difference of students' leader ability score means from 5-time repeated measurement by using a repeated measures ANOVA and 4) Percentage.

The findings indicated that the means of leader ability of 6th grade students who received the learning activities 5 steps: 1) Presentation Step 2) Study Step 3) Analysis Step 4) Discussion Step and 5) Evaluation Step. That utilized multimedia 4 Types: 1) Text 2) Images 3) Animation and 4) Sound. Instances from 5-time repeated measurement obtained increased means at all time, with a statistically significant difference at a level of 0.05.

Keywords: Activities Using Case Study, Multimedia, Leader Ability

บทนำ

การศึกษาเป็นกระบวนการสำคัญในการที่จะสร้างเยาวชนให้มีความรู้และความสามารถที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตในสังคมปัจจุบันและเป็นต้นทุนชีวิตสำหรับอนาคต จึงต้องมีการปรับเปลี่ยนกระบวนการของการจัดการศึกษาเพื่อให้ตอบสนองกับความต้องการความจำเป็น และเป็นประโยชน์สูงสุดในการนำไปใช้ในการดำรงชีวิตของเยาวชน แต่ในอดีตที่ผ่านการจัดการศึกษา ยังไม่สามารถตอบสนองต่อประเด็นดังกล่าว (นงราม ชะลอเจริญยิ่ง, 2559) นี่คือการสะท้อนที่เรียกร้องว่าเมื่อภูมิทัศน์ของชีวิตและการงานเปลี่ยน ดังนั้นผู้ที่มิทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 เท่านั้นที่จะสามารถกลั่นกรองและย่อยข้อมูลที่ไหลผ่านในโลกดิจิทัลเพื่อพัฒนาต่อยอดสร้างสรรค์สิ่งใหม่เพื่อประโยชน์ต่อตนเองและสังคมอย่างไม่มีสิ้นสุด องค์กร World Economic Forum 2016 ได้สรุปทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 (21st-Century Skill) เป็น 3 กลุ่มใหญ่ ได้แก่ 1) กลุ่มทักษะพื้นฐานที่จำเป็นต้องใช้ในการปฏิสัมพันธ์ต่าง ๆ ได้แก่ การใช้ภาษา การคำนวณ การใช้เทคโนโลยี หรือแม้กระทั่งการเป็น

ผู้ประกอบการ 2) กลุ่มทักษะที่ต้องใช้ในการจัดการกับปัญหาที่ต้องเจอในชีวิต เป็นทักษะสำคัญในการวิเคราะห์ปัญหาให้ถูกจุด สร้างวิธีการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ รวมทั้งสื่อสารและทำงานร่วมกับผู้อื่น และ 3) กลุ่มทักษะที่ใช้ในการจัดการตัวเองกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปได้แก่ การริเริ่มสร้างสรรค์ ความพยายามในการบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ ความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสังคมและความเป็นผู้นำ (World Economic Forum, 2016) ในขณะที่ คาริน เฮิร์ท (Karin Hurt) และ เดวิด ดาย (David Dye) นักพูดและเทรนเนอร์ระดับโลกเรื่องภาวะผู้นำ ได้แสดงความคิดเห็นถึงสำคัญของความเป็นผู้นำไว้ว่าคือหนึ่งในทักษะแห่งอนาคตที่กำลังมีความสำคัญอย่างยิ่งการมีความเป็นผู้นำมิใช่เพียงแค่ในการทำงานแต่ยังหมายรวมถึงทักษะแห่งอนาคตในการใช้ชีวิตการกลายเป็น “ผู้นำ” ชีวิตของตนเอง กล่าวตัดสินใจกล้าเดินหน้าทำสิ่งแปลกใหม่ถือเป็นสิ่งสำคัญ (สตาร์ฟิช อคาเดมี่, 2562)

ความสามารถในการเป็นผู้นำ หมายถึง บุคคลที่มีการพัฒนาและปรับปรุงคุณลักษณะต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการเป็นผู้นำต่อองค์กร สามารถสื่อสารได้ชัดเจน

กล้าตัดสินใจได้อย่างรวดเร็ว แก้ปัญหาได้อย่างรอบคอบ วางแผนการทำงานอย่างเป็นระบบ มีความรับผิดชอบ ต่อหน้าที่ มีวิสัยทัศน์ในการทำงานของตนเอง และมีความพยายามที่ทำงานให้ประสบผลสำเร็จโดยไม่เกรงกลัว ต่ออุปสรรคที่พบ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการทำงานที่วางไว้ (ชัยเสฏฐ์ พรหม-ศรี, 2554) จากประสบการณ์ที่ผู้วิจัยได้สัมผัสกับพฤติกรรมของนักเรียนไทยในสถานศึกษา พบว่า เด็กไทยจำนวนมากไม่มีความกล้าที่จะเป็นผู้นำ ไม่สามารถสื่อสารให้เข้าใจ ไม่กล้าตัดสินใจ เมื่อเจอปัญหา ไม่สามารถวางแผนหรือบริหารเวลาในการทำงานได้ เนื่องจากสาเหตุที่เด็กไทยอยู่ภายใต้สภาพแวดล้อมที่เคยชินในการเป็นผู้ตามมากกว่าเป็นผู้นำ ไม่กล้าแสดงความคิดเห็นโดยเฉพาะในประเด็นที่ตนเองคิดแตกต่างจากคนอื่นเพราะกลัวผิดแผกไปจากกลุ่ม รวมถึงระบบการศึกษาไทยที่ครูจำนวนมากสอนโดยมีครูเป็นศูนย์กลาง เด็กต้องคิดตามกรอบที่กำหนด จึงมีความจำเป็นอย่างมากที่จะพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีความสามารถในการเป็นผู้นำตามลักษณะข้างต้น เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2551) ให้ความเห็นว่าการสร้างผู้นำให้กับเยาวชนนั้นต้องเริ่มตั้งแต่การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานหรือตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษา เพราะจะเป็นการฝึกให้เยาวชนรู้จักเรียนรู้ด้วยตนเอง รู้จักการเป็นผู้นำในฐานะนักวางแผน รู้จักการแก้ไขปัญหา เพิ่มพูนความสามารถในการสื่อสาร และการสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น รวมถึงสามารถตัดสินใจได้อย่างมีความมั่นใจ เพื่อหล่อหลอมให้เยาวชนกลายเป็นผู้นำที่ดีในอนาคต

กิจกรรมเป็นจุดเชื่อมระหว่างวิชาการที่เกิดขึ้นในห้องเรียน ซึ่งมีส่วนสำคัญในการหล่อหลอมและพัฒนา นักเรียน เพราะจะเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความสามารถ และทักษะที่มีอยู่อย่างเต็มที่ ชัยศาสตร์ คเชนทร์สุวรรณ (2563) เสนอแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถในการเป็นผู้นำของนักเรียน เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เผชิญประสบการณ์ตรงจากการปฏิบัติ จึงทำให้นักเรียนสามารถแสดงพฤติกรรมความเป็นผู้นำได้อย่างมีประสิทธิภาพ การดี เลียวไพโรจน์ และคณะ (2553) การใช้กรณีตัวอย่างจึงเป็นรูปแบบในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ประเภทหนึ่งที่ช่วยสร้างแรงกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความท้าทายในการแก้ปัญหา และมีโครงสร้างช่วยฝึกฝนวิธีคิดอย่างรอบด้านสำหรับนำไปใช้พัฒนาตนเองและองค์กรได้ เนื่องจากกรณีตัวอย่าง

มีลักษณะเป็นเรื่องสั้นที่เขียนขึ้นเพื่อบรรยายสภาพการณ์ของเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่ง บทบาทของผู้ที่เกี่ยวข้อง และสถานการณ์คับขันที่สมควรได้รับการแก้ไข หรือประเด็นปัญหาที่ต้องตัดสินใจภายในเวลาที่กำหนด และข้อมูลที่เกี่ยวข้องในการตัดสินใจ ผ่านขั้นตอนการทำการกิจกรรมดังต่อไปนี้ 1) ชี้นำเสนอกรณีตัวอย่างเป็นขั้นเล่าเรื่องราวของกรณีตัวอย่างและประเด็นปัญหา ความปลอดภัยทางไซเบอร์ที่เกิดขึ้น 2) ขั้นศึกษากรณีตัวอย่าง เป็นขั้นที่นักเรียนศึกษากรณีตัวอย่างด้วยตนเอง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เพียงพออันจะนำไปสู่การวิเคราะห์และแก้ไขปัญหา 3) ขั้นวิเคราะห์กรณีตัวอย่าง เป็นขั้นที่นักเรียนต้องเรียบเรียงข้อมูลที่ศึกษาจากเหตุการณ์กรณีตัวอย่าง วิเคราะห์ และแสดงความคิดเห็นเพื่อตัดสินใจหาแนวทางในการแก้ปัญหา 4) ขั้นอภิปรายคำตอบ เป็นขั้นที่นักเรียนต้องทำการแก้ไขปัญหาเรื่องราวของกรณีตัวอย่างและประเด็นปัญหาความปลอดภัยทางไซเบอร์ที่เกิดขึ้น และ 5) ขั้นประเมินผลนักเรียน เป็นขั้นที่ครูทำการประเมินผลจากการอภิปรายคำตอบของนักเรียน จึงจะทำให้ทราบว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีตัวอย่างมีผลต่อความสามารถในการเป็นผู้นำของนักเรียนมากน้อยเพียงใด

สำหรับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ นั้น สื่อการสอนเป็นสิ่งสำคัญมากที่จะสามารถดึงดูดความสนใจของนักเรียน และดึงดูดศักยภาพของนักเรียนออกมาได้มากที่สุด ซึ่งในปัจจุบันมีนักวิชาการที่พัฒนาสื่อการสอนหลายท่านได้ให้ความเห็นตรงกันว่า “สื่อประสม” ได้พัฒนาและนำมาใช้ในการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากสื่อประสมเป็นการใช้สื่อร่วมกันหรือผสมผสานสื่อหลากหลายชนิด ประกอบไปด้วย ข้อความ ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว และเสียง ซึ่งใช้คอมพิวเตอร์เป็นอุปกรณ์หลักในการนำเสนอ และควบคุมการทำงานร่วมกับโปรแกรมซอฟต์แวร์ ในการสื่อความหมาย โดยข้อมูลเหล่านี้จะได้รับการปรับรูปแบบให้เหมาะสมก่อนที่จะมีการประมวลเป็นสารสนเทศ (รุ่งโรจน์ พงศ์กิจวิทุร, 2557) เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่หลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นการมองเห็น การได้ยินเสียง และความสามารถในการควบคุมสื่อ สื่อประสมโดยทั่วไปจะเน้นที่ความก้าวหน้าและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แต่ถ้าหากต้องการปรับเปลี่ยนบริบทการเรียนการสอนใหม่ให้ตอบสนองต่อความต้องการของสังคมโลกในปัจจุบัน จึงจำเป็นอย่างมากที่ต้องออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีการเชื่อมโยงเทคนิคการสอนไว้ภายในสื่อการสอน

เช่น การใช้สถานการณ์จำลอง การใช้กรณีตัวอย่างหรือกรณีศึกษา การใช้ปัญหาเป็นฐาน เป็นต้น เพื่อให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ตรงผ่านกระบวนการต่าง ๆ ได้ฝึกใช้ความสามารถที่ตนเองมีได้อย่างเต็มที่

จากสภาพปัญหาและความสำคัญในการพัฒนาความสามารถในการเป็นผู้นำของนักเรียนที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงเลือกศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีตัวอย่างร่วมกับสื่อประสมเพื่อส่งเสริมความสามารถในการเป็นผู้นำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยทำการสังเคราะห์ความสามารถในการเป็นผู้นำ จำนวน 7 ด้าน ที่ควรได้รับการส่งเสริม ได้แก่ 1) การสื่อสาร 2) การตัดสินใจ 3) การแก้ปัญหา 4) การวางแผน 5) ความรับผิดชอบ 6) การมีวิสัยทัศน์ และ 7) ความพยายาม ซึ่งรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีตัวอย่าง จะช่วยให้นักเรียนรู้จักวิเคราะห์สถานการณ์อย่างมีวิสัยทัศน์ และรู้จักวางแผนแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผล โดยมีสื่อประสมเป็นสื่อสำหรับทำกิจกรรมการเรียนรู้ได้แก่ ข้อความ ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว และเสียง ที่ออกแบบให้นักเรียนสามารถควบคุมกิจกรรมการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ผ่านอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์หรือเทคโนโลยีสมัยใหม่ อีกทั้งนักเรียนสามารถทำกิจกรรมที่โรงเรียนหรือที่บ้านก็ได้ ซึ่งตอบสนองต่อสถานการณ์ปัจจุบันที่มีการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่มีการปรับเป็นรูปแบบการสอนออนไลน์ $\bar{x}$ นี้ให้นักเรียนได้เรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเป็นผู้นำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีตัวอย่างร่วมกับสื่อประสม

สมมติฐานการวิจัย

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีตัวอย่างร่วมกับสื่อประสมจะมีความสามารถในการเป็นผู้นำสูงขึ้น

ขอบเขตการวิจัย

ประชากร

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2564 โรงเรียนอนุบาลองค์กรักษ์ (ผดุงองค์กรักษ์ประชา) จังหวัดนครนายก 5 ห้องเรียน จำนวน 176 คน

กลุ่มตัวอย่าง

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2564 โรงเรียนอนุบาลองค์กรักษ์ (ผดุงองค์กรักษ์ประชา) จังหวัดนครนายก ได้มาจากการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย 1 ห้องเรียน จำนวน 34 คน เนื่องจากประชากรมีความคล้ายคลึงกันระหว่างกลุ่ม ได้แก่ เพศ สถิติปัญหาที่มีความแตกต่างกัน คือ เก่ง กลาง และอ่อน

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

1. ตัวแปรต้น คือ กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีตัวอย่างร่วมกับสื่อประสม
2. ตัวแปรตาม คือ ความสามารถในการเป็นผู้นำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีตัวอย่าง จำนวน 6 แผน ได้แก่
 - 1.1 แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ปฐมนิเทศ
 - 1.2 แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมความสามารถในการเป็นผู้นำ ครั้งที่ 1
 - 1.3 แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมความสามารถในการเป็นผู้นำ ครั้งที่ 2
 - 1.4 แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมความสามารถในการเป็นผู้นำ ครั้งที่ 3
 - 1.5 แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมความสามารถในการเป็นผู้นำ ครั้งที่ 4
 - 1.6 แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมความสามารถในการเป็นผู้นำ ครั้งที่ 5
- ผู้เชี่ยวชาญด้านผู้นำ จำนวน 3 ท่าน ได้แก่ คณาจารย์สาขาบริหารการศึกษา และผู้อำนวยการสถานศึกษา เป็นผู้ประเมินคุณภาพแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยแบ่งหัวข้อการประเมินออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ ด้านวัตถุประสงค์ของกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านสาระการเรียนรู้ ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านสื่อและอุปกรณ์การเรียนรู้ และด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ พบว่า แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีตัวอย่างอยู่ในระดับดี ($\bar{x} = 4.45$, S.D.=0.70) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านจุดประสงค์การเรียนรู้ อยู่ในระดับดีมาก ($\bar{x} = 4.67$, S.D. =0.58) ด้านสาระการเรียนรู้ อยู่ในระดับดีมาก ($\bar{x} = 4.56$, S.D.= 0.51) ด้านกิจกรรมการเรียนรู้

อยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.53$, S.D.=0.46) ด้านสื่อการเรียนรู้ อยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.33$, S.D.=1.15) และด้านการวัด/ประเมินผลการเรียนรู้ อยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.11$, S.D.=0.96) ตามลำดับ

2. สื่อประสม

ผู้วิจัยทำการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ความหมายของสื่อประสม ประเภทของสื่อประสม องค์ประกอบของสื่อประสม รูปแบบการนำเสนอของสื่อประสม ประโยชน์ของสื่อประสม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสื่อประสม นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษานำมาพัฒนา โดยใช้หลักของการออกแบบและพัฒนาระบบการสอนอย่างมีระบบ ได้แก่ การวิเคราะห์ (Analysis) การออกแบบ (Design) และการพัฒนา (Development) แล้วนำสื่อประสมที่พัฒนาเรียบร้อยแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา จำนวน 3 คน ตรวจสอบความตรงของเนื้อหา ได้แก่ ณาจารย์สาขาเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ และครูผู้สอนรายวิชาเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ ที่มีวิทยฐานะระดับชำนาญการขึ้นไป และผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ จำนวน 3 คน ตรวจสอบคุณภาพของสื่อ ได้แก่ ณาจารย์สาขาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา และศึกษานิเทศก์ผู้มีประสบการณ์ด้านเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา มีผลดังนี้

2.1 ผู้วิจัยได้สร้างรายการประเมินคุณภาพด้านเนื้อหา จำนวน 13 รายการ ผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญพบว่า คุณภาพเนื้อหา เรื่อง ปัญหาความปลอดภัยทางไซเบอร์ ที่นำมาจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในงานวิจัย มีคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.67$)

2.2 ผู้วิจัยได้สร้างรายการประเมินคุณภาพด้านสื่อ โดยแบ่งหัวข้อการประเมินออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ ด้านข้อความ ด้านภาพนิ่ง ด้านภาพเคลื่อนไหว ด้านเสียง และด้านออกแบบหน้าจอ พบว่า สื่อประสมมีคุณภาพอยู่ในระดับ ดีมาก ($\bar{X} = 4.93$, S.D.=0.02) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านภาพนิ่ง อยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 5.00$, S.D.= 0.00) ด้านเสียง อยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 5.00$, S.D.=0.00) ด้านภาพเคลื่อนไหว อยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.93$, S.D.=0.11) ด้านออกแบบหน้าจอ อยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.93$, S.D.=0.10) และด้านข้อความ อยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.87$, S.D.=0.12) ตามลำดับ

3. แบบวัดความสามารถในการเป็นผู้นำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (นักเรียนเขียนอธิบาย) และเกณฑ์การประเมิน

ผู้วิจัยได้สร้างแบบวัดความสามารถในการเป็น

ผู้นำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยแบบวัดมีลักษณะเป็นข้อคำถามเพื่อให้เขียนอธิบาย จำนวน 7 ข้อ ข้อละ 5 คะแนน รวมทั้งหมด 45 คะแนน ตามพฤติกรรมบ่งชี้ความสามารถในการเป็นผู้นำ ได้แก่ 1) การสื่อสาร 2) การตัดสินใจ 3) การแก้ปัญหา 4) การวางแผน 5) ความรับผิดชอบ 6) การมีวิสัยทัศน์ และ 7) ความพยายาม เพื่อให้ให้นักเรียนแสดงความสามารถในการเป็นผู้นำผ่านแบบวัด และสร้างเกณฑ์การให้คะแนนแบบวัดความสามารถในการเป็นผู้นำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ให้มีความสอดคล้องกับแบบวัดทดสอบ โดยผู้วิจัยเลือกเกณฑ์การให้คะแนนแบบรูบริค 5 ระดับ ตามแนวคิดของ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545)

ผู้เชี่ยวชาญด้านผู้นำ จำนวน 3 ท่าน ซึ่งเป็นกลุ่มเดียวกับที่ประเมินแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เป็นผู้ประเมินคุณภาพแบบวัดความสามารถในการเป็นผู้นำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (นักเรียนเขียนอธิบาย) และเกณฑ์การประเมิน เพื่อตรวจสอบค่าสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ แล้วนำผลการพิจารณามาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC: Index of Item-objective Congruence) พบว่า ข้อคำถามในแบบวัดทั้ง 7 ข้อ มีค่าสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยาม ค่าเฉลี่ย 1.00 สามารถนำไปใช้วัดความสามารถในการผู้นำของนักเรียน และเกณฑ์การให้คะแนนแบบรูบริค 5 ระดับ จำนวน 7 ด้าน มีค่าสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามที่สามารถนำไปใช้ได้ เมื่อแยกเป็นรายด้าน พบว่า เกณฑ์คุณภาพในการประเมินด้านการวางแผน เกณฑ์คุณภาพในการประเมินด้านการตัดสินใจ เกณฑ์คุณภาพในการประเมินด้านความรับผิดชอบ และเกณฑ์คุณภาพในการประเมินด้านการสื่อสาร มีค่าสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามที่สามารถนำไปใช้ได้ (IOC = 1.00) เกณฑ์คุณภาพในการประเมินด้านการแก้ปัญหาและเกณฑ์คุณภาพในการประเมินด้านความพยายาม มีค่าสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามที่สามารถนำไปใช้ได้ (IOC = 0.67)

4. แบบประเมินความสามารถในการเป็นผู้นำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (นักเรียนประเมินตนเอง)

ผู้วิจัยได้สร้างแบบประเมินความสามารถในการเป็นผู้นำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (นักเรียนประเมินตนเอง) โดยแบ่งการประเมินพฤติกรรมบ่งชี้

ความสามารถในการเป็นผู้นำ 7 ด้าน ๆ ละ 3 ข้อ รวมทั้งหมด 21 ข้อ เป็นแบบประเมินแบบมาตรา ประเมินค่า(Rating Scale) 5 ระดับ

ผู้เชี่ยวชาญด้านผู้นำ จำนวน 3 ท่าน ซึ่งเป็น กลุ่มเดียวกับที่ประเมินแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เป็นผู้ประเมินคุณภาพแบบความสามารถในการเป็นผู้นำ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (นักเรียนประเมิน ตนเอง) เพื่อตรวจสอบค่าสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับ วัตถุประสงค์ แล้วนำผลการพิจารณามาคำนวณ หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC: Index of Item-objective Congruence) พบว่า ข้อคำถามทั้ง 21 ข้อ มีค่าสอดคล้อง ระหว่างข้อคำถามกับนิยาม เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ข้อที่ 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 13, 14, 15, 16, 17 และ 21 มีค่าสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ ที่สามารถนำไปใช้ได้ (IOC=1.00) ข้อที่ 1, 2, 3, 11, 19 และ 20 มีค่าสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามที่ สามารถนำไปใช้ได้ (IOC=0.67) ดังนั้น จึงสามารถแบบ ประเมินความสามารถในการเป็นผู้นำไปใช้ได้

การดำเนินการวิจัย

1. นำส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ที่ใช้สถานที่และ ใช้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างในการเก็บข้อมูลเพื่อทำการวิจัย แก่ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลองค์กรักษ์(ผดุงองค์กรักษ์ ประชา)

2. ผู้วิจัยจัดเตรียมความพร้อมโดยใช้ห้อง iClassroom และใช้อุปกรณ์ไอแพด จำนวน 34 เครื่อง สำหรับให้นักเรียนทำกิจกรรม

3. ผู้วิจัยดำเนินการทดลอง จำนวน 6 ครั้ง สัปดาห์ ละ 2 ครั้ง รวมระยะเวลา 3 สัปดาห์ โดยแผนการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ที่ 1 ปฐมนิเทศ ได้แก่ แจ้งวัตถุประสงค์ ในการวิจัย อธิบายรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ อธิบายขั้นตอนการทำกิจกรรมการเรียนรู้ อธิบายการวัด และประเมินผล และเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามข้อสงสัย ในกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

4. ดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล ตามแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 2 - 6 จำนวน 5 ครั้ง ซึ่งในแต่ละครั้งใช้เวลา 1 ชั่วโมง 10 นาที ขั้นตอน การเก็บรวบรวมข้อมูลมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

4.1 ศึกษาข้อมูล เรื่อง ปัญหาความปลอดภัย ทางไซเบอร์ จากภาพเคลื่อนไหว จำนวน 5 เรื่อง ได้แก่ 1) คิดก่อนแชร์ 2) รู้จักระวังภัย 3) ป้องกันความลับ 4) มารยาทบนโลกออนไลน์ และ 5) กล้ารายงานเมื่อ ถูกกลั่นแกล้ง

4.2 ศึกษากรณีตัวอย่างปัญหา จำนวน 5 กรณี

4.3 นักเรียนศึกษาวิธีแก้ไขปัญห โดยต้องใช้ ผู้ช่วย (แก้ไขปัญห) ทั้งหมด 5 ประเภท ได้แก่ ผู้ช่วยคิด ก่อนแชร์ ผู้ช่วยรู้จักระวังภัย ผู้ช่วยป้องกันความลับ ผู้ช่วยมารยาทบนโลกออนไลน์ และผู้ช่วยกล้ารายงาน เมื่อถูกกลั่นแกล้ง

4.4 นักเรียนวิเคราะห์กรณีตัวอย่างปัญหา ความปลอดภัยทางไซเบอร์ เพื่อวางแผนในการซื้อผู้ช่วย มาแก้ไขปัญห

4.5 นักเรียนทำแบบทดสอบ เรื่อง ปัญหา ความปลอดภัยทางไซเบอร์ จำนวน 10 ข้อ เพื่อนำแต้ม ที่ได้จากการทำแบบทดสอบมาแลกซื้อผู้ช่วย(แก้ไขปัญห)

4.6 นักเรียนนำแต้มคะแนนที่ได้ นำไปแลกซื้อ ผู้ช่วย (แก้ไขปัญห) โดยมีเงื่อนไข ผู้ช่วย 1 ชีวิต ต้องใช้แต้ม คะแนน 2 แต้ม

4.7 นักเรียนตัดสินใจแก้ไขปัญห โดยการ นำผู้ช่วย (แก้ไขปัญห) ที่แลกซื้อมาได้ไปจัดการกับปัญห จากกรณีตัวอย่างปัญหาความปลอดภัยทางไซเบอร์ ทั้ง 5 กรณี

4.8 นักเรียนทำแบบวัดความสามารถในการ เป็นผู้นำ จำนวน 7 ข้อ โดยใช้แบบวัดความสามารถ ในการเป็นผู้นำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ใช้เวลา ครั้งละ 15 นาที

4.9 นักเรียนประเมินความสามารถในการ เป็นผู้นำของตนเอง จำนวน 21 ข้อ โดยใช้แบบประเมิน ความสามารถในการเป็นผู้นำของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6 ใช้เวลาครั้งละ 10 นาที

5. ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลทั้งหมดที่ได้จากการวัดซ้ำ 5 ครั้ง เพื่อเข้าสู่กระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ และสรุปผลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานความสามารถในการเป็น ผู้นำของนักเรียน ได้แก่ 1) ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน

2. วิเคราะห์ผลความสามารถในการเป็นผู้นำของ นักเรียน ได้แก่ การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย คะแนนความสามารถในการเป็นผู้นำของนักเรียน จากการ วัดซ้ำ 5 ครั้ง โดยใช้สถิติวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัด ซ้ำ (Repeated Measures ANOVA)

3. วิเคราะห์พัฒนาการความสามารถในการเป็นผู้นำ ของนักเรียน ได้แก่ ร้อยละ

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ค่าสถิติพื้นฐานความสามารถในการเป็นผู้นำของนักเรียน

ตารางที่ 1 ค่าสถิติพื้นฐานความสามารถในการเป็นผู้นำของนักเรียน นักเรียนประเมินตนเอง

ค่าสถิติพื้นฐาน	ครั้งที่วัด				
	ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 2	ครั้งที่ 3	ครั้งที่ 4	ครั้งที่ 5
n	34	34	34	34	34
Mean	2.74	3.05	3.36	3.74	4.05
S.D.	0.22	0.26	0.26	0.26	0.27

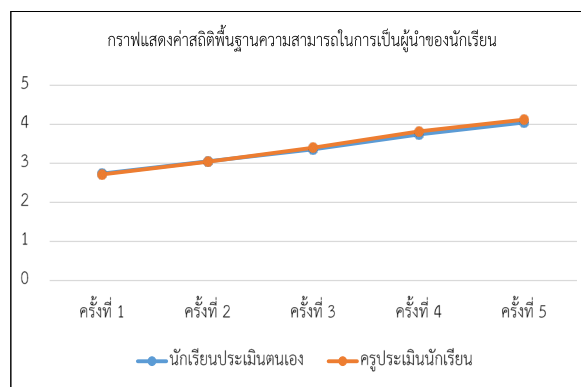
จากตารางที่ 1 ค่าสถิติพื้นฐานความสามารถในการเป็นผู้นำของนักเรียน นักเรียนประเมินตนเอง จากเครื่องมือแบบประเมินความสามารถในการเป็นผู้นำ อธิบายได้ดังนี้ การประเมินความสามารถในการเป็นผู้นำของนักเรียน วัดซ้ำ 5 ครั้ง ได้ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานความสามารถในการเป็นผู้นำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 34 คน ซึ่งมีคะแนนเต็ม 5 พบว่า ครั้งที่ 1 ($\bar{X}=2.74$, S.D.=0.22) ครั้งที่ 2 ($\bar{X}=3.05$, S.D.=0.26) ครั้งที่ 3 ($\bar{X}=3.36$, S.D.=0.26) ครั้งที่ 4 ($\bar{X}=3.74$, S.D.=0.26) และครั้งที่ 5 ($\bar{X}=4.05$, S.D.=0.27) จากผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยทั้ง 5 ครั้ง พบว่า นักเรียนมีค่าเฉลี่ยความสามารถในการเป็นผู้นำที่สูงขึ้นจากการวัดซ้ำทุกครั้ง

ตารางที่ 2 ค่าสถิติพื้นฐานความสามารถในการเป็นผู้นำของนักเรียน ครูประเมินนักเรียน

ค่าสถิติพื้นฐาน	ครั้งที่วัด				
	ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 2	ครั้งที่ 3	ครั้งที่ 4	ครั้งที่ 5
n	34	34	34	34	34
Mean	2.72	3.04	3.40	3.82	4.12
S.D.	0.32	0.43	0.20	0.40	0.37

จากตารางที่ 2 ค่าสถิติพื้นฐานความสามารถในการเป็นผู้นำของนักเรียน ครูประเมินนักเรียน จากเครื่องมือแบบวัดความสามารถในการเป็นผู้นำ อธิบายได้ดังนี้ การประเมินความสามารถในการเป็นผู้นำของนักเรียน วัดซ้ำ 5 ครั้ง ได้ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานความสามารถในการเป็นผู้นำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 34 คน ซึ่งมีคะแนนเต็ม 5 พบว่า ครั้งที่ 1 ($\bar{X}=2.72$, S.D.=0.32) ครั้งที่ 2 ($\bar{X}=3.04$, S.D.=0.43) ครั้งที่ 3 ($\bar{X}=3.40$, S.D.=0.20) ครั้งที่ 4 ($\bar{X}=3.82$, S.D.=0.40) และครั้งที่ 5 ($\bar{X}=4.12$, S.D.=0.37) จากผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยทั้ง 5 ครั้ง พบว่า นักเรียนมีค่าเฉลี่ยความสามารถในการเป็นผู้นำที่สูงขึ้นจากการวัดซ้ำทุกครั้ง

จากตารางที่ 1 ค่าสถิติพื้นฐานความสามารถในการเป็นผู้นำของนักเรียน นักเรียนประเมินตนเอง โดยใช้เครื่องมือแบบประเมินความสามารถในการเป็นผู้นำ และตารางที่ 2 ค่าสถิติพื้นฐานความสามารถในการเป็นผู้นำของนักเรียน ครูประเมินนักเรียน โดยใช้แบบวัดความสามารถในการเป็นผู้นำ แสดงให้เห็นว่าค่าสถิติพื้นฐานความสามารถในการเป็นผู้นำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีตัวอย่างร่วมกับสื่อประสมวัดซ้ำ 5 ครั้ง มีค่าเฉลี่ยที่สูงขึ้นทุกครั้ง ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กราฟแสดงค่าสถิติพื้นฐานความสามารถในการเป็นผู้นำของนักเรียน

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาความสามารถในการเป็นผู้นำของนักเรียน

ตารางที่ 3 ผลการทดสอบความแปรปรวนของค่าเฉลี่ยความสามารถในการเป็นผู้นำของนักเรียน ที่ได้จากการวัดซ้ำ 5 ครั้ง นักเรียนประเมินตนเอง

Source	SS	df	MS	F	Sig.
Assessment	36.881	3.228	11.426	230.748	.00

จากผลการทดสอบความแปรปรวนของค่าเฉลี่ยความสามารถในการเป็นผู้นำของนักเรียน ที่ได้จากการวัดซ้ำ 5 ครั้ง นักเรียนประเมินตนเอง โดยใช้การประมาณค่าแบบ Greenhouse-Geisser พบว่า ความสามารถในการเป็นผู้นำของนักเรียน ซึ่งประกอบไปด้วย ด้านการวางแผน ด้านการตัดสินใจ ด้านการแก้ปัญหา ด้านการมีวิสัยทัศน์ ด้านความรับผิดชอบ ด้านความพยายาม และด้านการสื่อสาร ทุกด้านมีค่า Sig. เท่ากับ .00 แสดงให้เห็นว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีตัวอย่างร่วมกับสื่อประสม วัดซ้ำ 5 ครั้ง มีผลความสามารถในการเป็นผู้นำแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4 ผลการทดสอบความแปรปรวนของค่าเฉลี่ยความสามารถในการเป็นผู้นำของนักเรียน ที่ได้จากการวัดซ้ำ 5 ครั้ง ครูประเมินนักเรียน

Source	SS	df	MS	F	Sig.
Assessment	43.569	3.032	14.369	189.631	.00

จากผลการทดสอบความแปรปรวนของค่าเฉลี่ยความสามารถในการเป็นผู้นำของนักเรียน ที่ได้จากการวัดซ้ำ 5 ครั้ง ครูประเมินนักเรียน โดยใช้การประมาณค่าแบบ Greenhouse-Geisser พบว่า ความสามารถในการเป็นผู้นำของนักเรียน ซึ่งประกอบไปด้วย ด้านการวางแผน ด้านการตัดสินใจ ด้านการแก้ปัญหา ด้านการมีวิสัยทัศน์ ด้านความรับผิดชอบ ด้านความพยายาม และด้านการสื่อสาร ทุกด้านมีค่า Sig. เท่ากับ .00 แสดงให้เห็นว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีตัวอย่างร่วมกับสื่อประสม วัดซ้ำ 5 ครั้ง มีผลความสามารถในการเป็นผู้นำแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 5 พัฒนาการความสามารถในการเป็นผู้นำของนักเรียน นักเรียนประเมินตนเอง ในแต่ละช่วงวัด

จำนวนครั้ง	ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 2	ครั้งที่ 3	ครั้งที่ 4	ครั้งที่ 5
ครั้งที่ 1	0.00 (0.00)	0.31 (11.31) 0.00*	0.62 (22.63) 0.00*	1.00 (36.50) 0.00*	1.31 (47.81) 0.00*
ครั้งที่ 2		0.00 (0.00)	0.31 (10.16) 0.00*	0.69 (22.62) 0.00*	1.00 (32.79) 0.00*
ครั้งที่ 3			0.00 (0.00)	0.38 (11.31) 0.00*	0.69 (20.54) 0.00*
ครั้งที่ 4				0.00 (0.00)	0.31 (8.29) 0.00*
ครั้งที่ 5					0.00 (0.00)

หมายเหตุ: ใน () คือร้อยละของพัฒนาการที่เพิ่มขึ้นแต่ละช่วง , * คือ ค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5

จากตารางที่ 5 ทำให้ทราบถึงพัฒนาการของค่าเฉลี่ยความสามารถในการเป็นผู้นำของนักเรียนในแต่ละช่วง 4 ช่วง คือ ค่าเฉลี่ยจากการวัดซ้ำ 5 ครั้ง มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยพัฒนาการของค่าเฉลี่ยระหว่างการวัดครั้งที่ 1 กับครั้งที่ 2 มีพัฒนาการเพิ่มขึ้น 0.31 คิดเป็นร้อยละ 11.31 เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 ค่าเฉลี่ยระหว่างการวัดครั้งที่ 2 กับครั้งที่ 3 มีพัฒนาการเพิ่มขึ้น 0.31 คิดเป็นร้อยละ 10.16 เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 ค่าเฉลี่ยระหว่างการวัดครั้งที่ 3 กับครั้งที่ 4 มีพัฒนาการเพิ่มขึ้น 0.38 คิดเป็นร้อยละ 11.31 เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 และค่าเฉลี่ยระหว่างการวัดครั้งที่ 4 กับครั้งที่ 5 มีพัฒนาการเพิ่มขึ้น 0.31 คิดเป็นร้อยละ 8.29 เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5

ตารางที่ 6 พัฒนาการความสามารถในการเป็นผู้นำของนักเรียน ครูประเมินนักเรียน ในแต่ละช่วงวัด

จำนวนครั้ง	ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 2	ครั้งที่ 3	ครั้งที่ 4	ครั้งที่ 5
ครั้งที่ 1	0.00 (0.00)	0.32 (11.76) 0.00*	0.68 (25.00) 0.00*	1.10 (40.44) 0.00*	1.40 (51.47) 0.00*
ครั้งที่ 2		0.00 (0.00)	0.36 (11.84) 0.00*	0.78 (25.66) 0.00*	1.08 (35.53) 0.00*
ครั้งที่ 3			0.00 (0.00)	0.42 (12.35) 0.00*	0.72 (21.18) 0.00*
ครั้งที่ 4				0.00 (0.00)	0.30 (7.85) 0.00*
ครั้งที่ 5					0.00 (0.00)

หมายเหตุ: ใน () คือร้อยละของพัฒนาการที่เพิ่มขึ้นแต่ละช่วง , * คือ ค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5

จากตารางที่ 6 ทำให้ทราบถึงพัฒนาการของค่าเฉลี่ยความสามารถในการเป็นผู้นำของนักเรียนในแต่ละช่วง 4 ช่วง คือ ค่าเฉลี่ยจากการวัดซ้ำ 5 ครั้ง มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยพัฒนาการของค่าเฉลี่ยระหว่างการจัดครั้งที่ 1 กับครั้งที่ 2 มีพัฒนาการเพิ่มขึ้น 0.32 คิดเป็นร้อยละ 11.76 เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 ค่าเฉลี่ยระหว่างการจัดครั้งที่ 2 กับครั้งที่ 3 มีพัฒนาการเพิ่มขึ้น 0.36 คิดเป็นร้อยละ 11.84 เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 ค่าเฉลี่ยระหว่างการจัดครั้งที่ 3 กับครั้งที่ 4 มีพัฒนาการเพิ่มขึ้น 0.42 คิดเป็นร้อยละ 12.35 เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 และค่าเฉลี่ยระหว่างการจัดครั้งที่ 4 กับครั้งที่ 5 มีพัฒนาการเพิ่มขึ้น 0.30 คิดเป็นร้อยละ 7.85 เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5

อภิปรายผล

จากการวิจัย เรื่อง การศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีตัวอย่างร่วมกับสื่อประสมเพื่อส่งเสริมความสามารถในการเป็นผู้นำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลอง จำนวน 6 ครั้ง แต่เนื่องจากครั้งที่ 1 เป็นการปฐมนิเทศ จึงทำการเก็บผลข้อมูลในครั้งที่ 2 ถึงครั้งที่ 6 (5 ครั้ง) ได้แก่ นักเรียนประเมินตนเอง และครูประเมินนักเรียน ภายหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีตัวอย่างร่วมกับสื่อประสม จำนวน 5 ครั้ง พบว่า ค่าเฉลี่ยความสามารถในการเป็นผู้นำของนักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีตัวอย่างร่วมกับสื่อประสม วัดซ้ำ 5 ครั้ง มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งผู้วิจัยขออภิปรายผลดังต่อไปนี้

ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดทำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีตัวอย่าง ซึ่งการใช้เทคนิคกรณีตัวอย่าง เป็นเทคนิคที่ใช้สถานการณ์ปัญหาซับซ้อนที่สมควรได้รับการแก้ไข หรือประเด็นปัญหาที่ต้องตัดสินใจภายในเวลาที่กำหนด ซึ่งจะช่วยสร้างแรงกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความท้าทายในการวางแผน และตัดสินใจในการแก้ปัญหา โดยออกแบบขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ดังนี้ 1) ขั้นนำเสนอกรณีตัวอย่าง เป็นขั้นเล่าเรื่องราวของกรณีตัวอย่างและประเด็นปัญหา ความปลอดภัยทางไซเบอร์ 2) ขั้นศึกษากรณีตัวอย่าง เป็นขั้นที่นักเรียนศึกษากรณีตัวอย่างด้วยตนเอง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เพียงพออันจะนำไปสู่การวิเคราะห์และแก้ปัญหา 3) ขั้นวิเคราะห์กรณีตัวอย่าง เป็นขั้นที่นักเรียนต้องเรียบเรียงข้อมูลที่ศึกษาจากเหตุการณ์กรณีตัวอย่าง วิเคราะห์ และตัดสินใจหาแนวทางในการแก้ปัญหา 4) ขั้นอภิปรายคำตอบ เป็นขั้นที่นักเรียนต้องทำการแก้ปัญหาเรื่องราวของกรณีตัวอย่างปัญหาความปลอดภัยทางไซเบอร์ที่เกิดขึ้น และ 5) ขั้นประเมินผลนักเรียน ซึ่งจะ

ทำให้ทราบว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีตัวอย่าง มีผลต่อความสามารถในการเป็นผู้นำของนักเรียนอยู่ในระดับใด

สำหรับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ดังกล่าว นักเรียนจะเป็นผู้ทำกิจกรรมด้วยตนเอง ครูมีหน้าที่ในการจัดสภาพแวดล้อมของกิจกรรมการเรียนรู้และเป็นที่ปรึกษาหรือคอยให้คำแนะนำเท่านั้น เนื่องจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อศึกษาความสามารถในการเป็นผู้นำนั้นจำเป็นต้องให้นักเรียนลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง อันจะส่งผลให้นักเรียนมีความสามารถในการเป็นผู้นำออกมาได้แก่ การวางแผน การตัดสินใจ การแก้ปัญหา การมีวิสัยทัศน์ การสื่อสาร ความรับผิดชอบ และความพยายาม ซึ่งสอดคล้องกับ Agung Nugroho, Dhi Bramasta and Pamujo (2018) ได้กล่าวไว้ว่า การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีตัวอย่าง จะส่งผลให้เกิดความรู้ ความสามารถ และทักษะที่นำไปสู่การพัฒนาคุณลักษณะของนักเรียนได้เป็นอย่างดี ผู้วิจัยจึงเลือก สื่อประสม (Multimedia) มาผสมผสานในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งเลือกพัฒนาด้วยเว็บไซต์ Genially เป็นเว็บไซต์ในการพัฒนาสื่อประสมแบบออนไลน์ มีลักษณะการใช้งานที่ง่ายต่อการทำกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ออกแบบ และพัฒนาสื่อประสมตามขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ดังนี้ ดังนี้ 1) การนำเสนอข้อมูลปัญหาความปลอดภัยทางไซเบอร์ เลือกใช้สื่อประเภทภาพเคลื่อนไหว โดยแบ่งหัวข้อออกเป็น 5 หัวข้อ ได้แก่ คิดก่อนแชร์ รู้จักระวังภัย ป้องกันความลับ มารยาทบนโลกออนไลน์ และกล่าวรายงานเมื่อถูกกลั่นแกล้ง โดยนักเรียนสามารถเลือกศึกษาข้อมูลจากภาพเคลื่อนไหวเพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจแก้ไขปัญหา 2) การนำเสนอกรณีตัวอย่างปัญหาความปลอดภัยทางไซเบอร์ จำนวน 5 กรณี เลือกใช้สื่อประเภทภาพและข้อความ เพื่อให้ให้นักเรียนเข้าใจง่าย 3) การนำเสนอวิธีแก้ปัญหา เลือกใช้สื่อประเภทภาพและข้อความ เพื่อให้ให้นักเรียนเข้าใจง่ายเช่นเดียวกับการนำเสนอ

กรณีตัวอย่าง 4) การแก้ปัญหา ขั้นตอนนี้จะให้นักเรียนดำเนินการตอบคำถามสำหรับการแก้ปัญหาผ่าน Google Form ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ใช้สำหรับสร้างแบบฟอร์มการตอบคำถามที่ง่าย สะดวก และรวดเร็ว

จากขั้นตอนการดำเนินการกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยสื่อประสมทุกขั้นตอนที่กล่าวมา มีรูปแบบที่ต้องการให้นักเรียนได้ศึกษาข้อมูล วิเคราะห์ แก้ปัญหา อภิปรายคำตอบ และประเมินผล อย่างเป็นระบบ ดังนั้นจึงเป็นรูปแบบกิจกรรมที่ทำให้ให้นักเรียนได้ฝึกใช้ความรู้และความสามารถได้อย่างเต็มที่ นักเรียนได้ฝึกบริหารเวลาในการวางแผนทำกิจกรรม เนื่องจากคุณสมบัติสำคัญของผู้นำคือการรู้จักวางแผนงานอย่างเป็นขั้นตอนเพื่อให้ปฏิบัติได้เสร็จทันเวลาตามกำหนด นักเรียนได้ฝึกการนำข้อมูลที่ได้ศึกษามาประกอบการตัดสินใจ แก้ปัญหาได้อย่างอย่างมีเหตุผล เนื่องจากคุณสมบัติของผู้นำต้องตัดสินใจได้อย่างเด็ดขาด แก้ปัญหาได้ตรงจุดโดยใช้เหตุผลอยู่เหนืออารมณ์ นักเรียนได้ฝึกสร้างวิสัยทัศน์ของตนเองในการจัดการหรือแก้ปัญหา เพื่อที่จะสามารถนำวิสัยทัศน์ของตนเองได้สร้างขึ้นมาไปสู่การวางแผนทำกิจกรรมครั้งต่อไป ในขั้นอภิปรายคำตอบนักเรียนจะได้ฝึกสื่อสารซึ่งถือว่าเป็นสิ่งสำคัญของผู้นำ เพราะต้องสื่อสารด้วยความกระชับ ชัดเจน และทำให้ผู้รับฟังเข้าใจข้อมูลหรือสิ่งที่ตนเองต้องการอธิบาย นักเรียนได้ฝึกความรับผิดชอบให้รู้บทบาทต่อหน้าที่ตนเอง สามารถปฏิบัติหน้าที่ให้ลุล่วงไปอย่างมีประสิทธิภาพ ทันและตรงเวลา และสุดท้ายคือ นักเรียนได้ฝึกความพยายามที่จะแก้ปัญหาจากกรณีตัวอย่างที่ครูกำหนดขึ้นในกิจกรรมการเรียนรู้ให้บรรลุเป้าหมายโดยไม่สนใจอุปสรรคที่พบจะเห็นได้ว่าขั้นตอนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีตัวอย่างร่วมกับสื่อประสมมีความเหมาะสมที่จะสามารถพัฒนาความสามารถในการเป็นผู้นำของนักเรียนได้ ซึ่งสอดคล้องกับ ชัยศาสตร์ คเชนทร์สุวรรณ (2563) ได้ศึกษาภาวะผู้นำของนักเรียนที่เรียนรู้ผ่านชุดกิจกรรมการเรียนรู้ พบว่า ภาวะผู้นำของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาหลังใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้สูงกว่าก่อนใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งได้อธิบายเพิ่มเติมไว้ว่า อาจเป็นเพราะได้กำหนดจุดมุ่งหมายของชุดกิจกรรมที่ชัดเจน และจัดกิจกรรมที่หลากหลายตามหลักการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ ทำให้นักเรียนเกิดประสบการณ์ตรงจากการปฏิบัติ และยังสอดคล้องกับ วันวิสา เสนาแสง (2561) ได้ศึกษาภาวะผู้นำของนักเรียนที่ได้รับในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยโปรแกรมการเรียนรู้ทางสังคมองค์ประกอบของภาวะผู้นำที่นำมาใช้ทำการศึกษา ได้แก่

การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ การสร้างแรงบันดาลใจ การกระตุ้นทางปัญญา และการคำนึงถึงปัจเจกบุคคล ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำของนักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยโปรแกรมการเรียนรู้ทางสังคมหลังการใช้โปรแกรมการเรียนรู้ทางสังคมสูงกว่าก่อนการใช้โปรแกรมการเรียนรู้ทางสังคมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จากผลการทดลองดังกล่าวแสดงว่าโปรแกรมการเรียนรู้ทางสังคมสามารถพัฒนาให้นักเรียนมีภาวะผู้นำเพิ่มขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เมื่อมีการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ซ้ำ ๆ ตามทฤษฎีที่สนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีตัวอย่างร่วมกับสื่อประสม ได้แก่ ทฤษฎีสิ่งเร้าและการตอบสนอง (S-R Theory) ของสกินเนอร์ (Skinner) คือ การฝึกฝน (Practice) ได้แก่ การให้ทำแบบฝึกหัดหรือการฝึกซ้ำ เพื่อให้เกิดทักษะในการแก้ปัญหาที่สัมพันธ์กันโดยเฉพาะวิชาที่เกี่ยวกับการปฏิบัติ และทฤษฎีความสัมพันธ์ต่อเนื่อง (Connectionism Theory) ของธอร์นไดค์ (Thorndike) ซึ่งกล่าวไว้ว่า สิ่งเร้าหนึ่ง ๆ ย่อมทำให้เกิดการตอบสนองหลาย ๆ อย่าง จนพบสิ่งที่ตอบสนองที่ดีที่สุด กฎการเรียนรู้ที่สำคัญคือ กฎแห่งการฝึกหัด (Law of Exercise) กล่าวคือ เมื่อสิ่งใดมีการกระทำซ้ำ ๆ หรือมีการฝึกเสมอ ๆ ผู้ฝึกย่อมกระทำการสิ่งนั้นได้ดี สิ่งใดที่ไม่ได้ทำนาน ๆ ย่อมทำสิ่งนั้นไม่ได้เหมือนเดิม และพฤติกรรมใด ๆ ได้มีการกระทำต่อเนื่องกันอยู่ย่อมมีผลให้การกระทำนั้นสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ถ้าพฤติกรรมใดไม่มีโอกาสได้ใช้หรือเว้นว่างไป หรือไม่ได้กระทำซ้ำ ๆ บ่อย ๆ พฤติกรรมนั้นก็จะมีแนวโน้มที่จะถูกลืม หรือแม้จะไม่ลืมก็ไม่อาจทำให้ถูกต้องสมบูรณ์ขึ้นได้ จากทฤษฎีดังกล่าว ผู้วิจัยจึงกำหนดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีตัวอย่างร่วมกับสื่อประสม จำนวน 5 ครั้ง เพื่อต้องการศึกษาผลพัฒนาความสามารถในการเป็นผู้นำของนักเรียนหลังจากทำกิจกรรมการเรียนรู้ซ้ำ ๆ พบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีตัวอย่างร่วมกับสื่อประสม จากการวัดซ้ำ 5 ครั้ง นักเรียนมีความสามารถในการเป็นผู้นำแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่ค่าเฉลี่ยและร้อยละความสามารถในการเป็นผู้นำของนักเรียนสูงขึ้นทุกครั้ง

สรุปได้ว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีตัวอย่างร่วมกับสื่อประสมด้วยการวัดซ้ำหลายครั้งสามารถที่จะพัฒนาความสามารถในการเป็นผู้นำของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับ มนัสวี แหดวง (2562) ได้ศึกษาภาวะผู้นำของนักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในวิชาพลศึกษาตามแนวคิดธอร์นไดค์ องค์ประกอบของภาวะผู้นำที่นำมาใช้

ทำการศึกษา ได้แก่ การประพุดิตนเป็นแบบอย่าง ความรับผิดชอบ ความกล้าตัดสินใจ ความเชื่อมั่นในตนเอง ความซื่อสัตย์ ความมีวินัย การแก้ปัญหา การตั้งใจ และการเข้าใจความแตกต่าง ผลการวิจัยพบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนภาวะผู้นำของนักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในวิชาพลศึกษาตามแนวคิดธอร์นไค์หลังเรียนสูงกว่า ก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ ยังสอดคล้องกับ นงราม ชะลอ-เจริญยิ่ง (2559) ได้ศึกษา ผลการเสริมสร้างภาวะผู้นำนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาจากการใช้โปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำ ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ก่อนการใช้โปรแกรมมีภาวะผู้นำอยู่ในระดับปานกลาง หลังใช้โปรแกรมมีภาวะผู้นำอยู่ในระดับมากที่สุด และระยะติดตามภาวะผู้นำสูงกว่าหลังใช้โปรแกรม

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีตัวอย่าง ในงานวิจัยเรื่องนี้มีขั้นตอนเพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ใช้สามารถด้านต่าง ๆ ที่แสดงออกถึงความเป็นผู้นำ ได้แก่ 1) ชี้นำเสนอกรณีตัวอย่าง 2) ชี้นศึกษากรณีตัวอย่าง 3) ชี้นวิเคราะห์กรณีตัวอย่าง 4) ชี้นอภิปรายคำตอบ และ 5) ชี้นประเมินผล จากขั้นตอนดังกล่าวนักเรียนจะได้ฝึกวางแผนการทำงานอย่างเป็นขั้นตอน ฝึกตัดสินใจภายในเวลาที่กำหนดโดยใช้ข้อมูลและเหตุผลประกอบการตัดสินใจ ฝึกใช้ความรู้และความคิดในการแก้ปัญหา ฝึกกำหนดวิสัยทัศน์สำหรับใช้เป็นเป้าหมายและทิศทางในการทำงาน ฝึกความรับผิดชอบต่อหน้าที่ภายในระยะเวลาที่กำหนด ฝึกความพยายามจัดการกับปัญหาและอุปสรรคที่พบเจอ และฝึกสื่อสารให้มีความกระชับและชัดเจนให้ผู้ฟังเข้าใจได้ง่าย หากครูผู้สอนนำกิจกรรมการเรียนรู้ไปใช้กับนักเรียน ก็ควรปฏิบัติตามขั้นตอนทั้ง 5 ข้อ ตามลำดับ จึงจะช่วยให้ นักเรียนได้พัฒนาความสามารถด้านต่าง ๆ ที่ส่งเสริมความสามารถในการเป็นผู้นำได้

2. ในการทำวิจัยครั้งนี้ได้ใช้สื่อประสมประกอบการทำกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งเป็นการผสมผสานกันระหว่าง ข้อความ ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว และเสียง ในรูปแบบของ สื่อออนไลน์ที่ง่ายต่อการใช้งานเนื่องจากเชื่อมต่อกับอุปกรณ์ได้หลายชนิด ได้แก่ คอมพิวเตอร์ แท็บเล็ต และ โทรศัพท์มือถือ โดยนักเรียนสามารถควบคุมสื่อประสม สำหรับทำกิจกรรมได้ด้วยตนเอง จากคุณลักษณะดังกล่าว

จึงเกิดแรงกระตุ้นความสนใจให้กับนักเรียนต่อการทำ กิจกรรมการเรียนรู้และดึงความสามารถด้านต่าง ๆ ที่มีอยู่ในตนเองออกมาใช้ได้เป็นอย่างดีมีประสิทธิภาพ อ้างอิงได้จากผลการวิจัยที่มีค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้นทุกครั้งหลังจากการทำ กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีตัวอย่างร่วมกับสื่อประสม

3) ในการทำวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดการรวบรวมข้อมูล โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และวัดผลความสามารถ ในการเป็นผู้นำของนักเรียน จำนวน 5 ครั้ง เพื่อศึกษา ผลลัพธ์ที่ได้จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณี ตัวอย่างร่วมกับสื่อประสม โดยผลจากวัดซ้ำ 5 ครั้ง มีค่าเฉลี่ยสูงขึ้นทุกครั้ง จึงสามารถกล่าวได้ว่านักเรียนจะมี ความสามารถในการเป็นผู้นำขึ้นก็ต่อเมื่อได้ทำกิจกรรม อย่างต่อเนื่อง หากครูผู้สอนที่จะนำวิธีการจัดกิจกรรม การเรียนรู้โดยใช้กรณีตัวอย่างร่วมกับสื่อประสมไปใช้ ก็ควรทดลองและวัดผลนักเรียนไม่ต่ำกว่า 5 ครั้ง เพื่อให้ นักเรียนเกิดความสามารถในการเป็นผู้นำและได้ผลลัพธ์ที่ นำเชื่อถือ

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยครั้งนี้ ส่งเสริมความสามารถ ในการเป็นผู้นำของนักเรียน ซึ่งประกอบไปด้วย ความสามารถและคุณลักษณะ จำนวน 7 ด้าน ได้แก่ ด้านการวางแผน ด้านการตัดสินใจ ด้านการแก้ปัญหา ด้านการมีวิสัยทัศน์ ด้านความรับผิดชอบ ด้านความ พยายาม และด้านการสื่อสาร โดยการทำวิจัยครั้งต่อไป สามารถนำกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีตัวอย่างและ สื่อประสมไปใช้สำหรับส่งเสริมความสามารถด้านใด ด้านหนึ่งหรือเจาะจงเฉพาะด้าน เพื่อให้ตรงตามบริบทวิชา ของครูผู้สอน เช่น ส่งเสริมความสามารถในการตัดสินใจ เนื่องจากกระบวนการของกิจกรรมและสื่อการสอน มีรูปแบบที่ช่วยให้นักเรียนได้ฝึกเลือกแนวทางปฏิบัติ ที่ดีที่สุดในหลาย ๆ ทางเลือก เพื่อให้สามารถแก้ปัญหาได้ ภายในเวลาที่กำหนด

2. ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรเปลี่ยนกลุ่มตัวอย่างโดย เป็นนักเรียนที่มีอายุ วุฒิภาวะ และระดับชั้นที่สูงขึ้น เนื่องจากการสร้างความสามารถในการเป็นผู้นำเป็นเรื่องที่ ทำได้และต้องพัฒนาไปเรื่อย ๆ ไม่สามารถหยุดได้ สำหรับ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนระดับชั้น ประถมศึกษา ซึ่งเป็นวัยที่เริ่มต้นในการฝึกฝนความสามารถ ในด้านต่าง ๆ หากนักเรียนได้ฝึกฝนหรือพัฒนาต่อไปใน ระดับมัธยมจนถึงระดับอุดมศึกษา ความสามารถในการเป็น ผู้นำของนักเรียนก็จะเพิ่มระดับไปสู่ทักษะการเป็นผู้นำที่มี ประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง

- การดี เลียวไพโรจน์, ศากุน บุญอิต และศจี ศิริไกร. (2553). *Case Method 101* ด้านสู่ทางการพิมพ์
เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2551). *ทำงานอย่างไรให้ก้าวหน้า* (พิมพ์ครั้งที่ 3). ชัคเชสมิเดียการพิมพ์.
- ชัยศาสตร์ คเชนทร์สุวรรณ, (2563). *การพัฒนาภาวะผู้นำของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา*. [วิทยานิพนธ์ปริญญา
ดุขฎิบัณฑิต, มหาวิทยาลัยพะเยา]. (Thailis), <https://tdc.thailis.or.th/tdc/index.php>
- ชัยเสณัฐ พรหมศรี. (2554). *ภาวะผู้นำองค์กรยุคใหม่* (พิมพ์ครั้งที่ 2). บริษัทเอ็กซ์เปอร์เน็ทการพิมพ์.
- นงราม ชะลอเจริญยิ่ง. (2559). ผลการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียน
ขยายโอกาสทางการศึกษา. *วารสารวิชาการ วิทยาลัยแสงธรรม*, 10(1), 137-157.
- มนัสวี แหดวง. (2562). *ผลการจัดการเรียนรู้พลศึกษาตามแนวคิดธอร์นไคค์ที่มีต่อภาวะผู้นำและผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1*. [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย].
(Thailis), <https://tdc.thailis.or.th/tdc/index.php>
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 7). สุวีริยาสาส์นการพิมพ์.
- รุ่งโรจน์ พงศ์กิจวิทุร. (2557). *การผลิตและนำเสนออัลบั้มเดียวเพื่อการศึกษา*. สมบูรณ์การพิมพ์.
- วันวิษา เสนาแสง. (2561). *ผลของโปรแกรมการเรียนรู้ทางสังคมเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 6 โรงเรียนสิริรัตนาร กรุงเทพมหานคร*. [การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์]. (DRIC), <https://dric.nrct.go.th>
- สตาร์ฟิช อคาเดมี. (2562). *Leadership ทักษะแห่งอนาคตที่ควรมีในศตวรรษที่ 21*. <https://www.starfishlabz.com/blog/12-leadership>
- Nugroho, A., and Bramasta, D. (2018). *The Implementation of Case Study Method to Develop
Students' Activities and Characters*. JSSH (Jurnal Sains Sosial dan Humaniora) 2,
DOI:10.30595/jssh.v2i2.3349
- World Economic Forum. (2016, 10 March). *New Vision for Education: Fostering Social and
Emotional Learning through Technology*. World Economic Forum. <https://www.weforum.org/reports/new-vision-for-education-fostering-social-and-emotional-learning-through-technology/>